

Protocol

Medicijn vertrekking en het verrichten van medische handelingen

SB juni 2017
GMR juni 2017
CvB juni 2017

symbiohengelo.nl

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
1. Het kind wordt ziek op school.....	4
2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek.....	5
3. Medische handelingen.....	6
<i>Wettelijke regels.....</i>	6
<i>Aansprakelijkheid.....</i>	6
<i>Toestemming ouders.....</i>	7
<i>Toestemmingsformulier.....</i>	8
Bijlagen voor school.....	13
<i>Intern Registratieformulier Ongevallen Onderwijs Primair.....</i>	<i>15</i>

Inleiding

Onderwijspersoneel wordt regelmatig geconfronteerd met leerlingen die klagen over pijn die meestal met eenvoudige middelen te verhelpen is, zoals: hoofdpijn, buikpijn, oorpijn of pijn ten gevolge van een insectenbeet.

De schoolleiding krijgt steeds vaker het verzoek van ouder(s)/verzorger(s) om hun kind de door een arts voorgeschreven medicijnen toe te dienen. (Voor de leesbaarheid van het stuk zullen we hierna spreken over ouders wanneer wij ouder(s) of verzorger(s) bedoelen).

De wijze van handelen die in dit protocol is aangegeven, zal met de ouders moeten worden besproken

tijdens de inschrijving van hun kind. Op het inschrijvingsformulier staat aangegeven dat dit met de ouders besproken is en wordt als zodanig ook door ouders geaccordeerd middels een handtekening. Als het kind al is ingeschreven en er in een later stadium sprake is van het verrichten van medische handelingen dan

ook zal de procedure met ouders doorgelopen moeten worden en zullen zij dit moeten accorderen

(ondertekenen formulieren 1, 2 en 3).

Een enkele keer wordt werkelijk medisch handelen van onderwijspersoneel gevraagd zoals het geven van sondevoeding, het toedienen van een zetpil of het geven van een injectie.

De schoolleiding aanvaardt met het verrichten van dergelijke handelingen een aantal verantwoordelijkheden. Het personeel begeeft zich dan namelijk op een terrein waarvoor het, in de meeste gevallen, niet gekwalificeerd is.

Met het oog op de gezondheid van kinderen, maar ook in verband met de aansprakelijkheid is het van groot belang dat in dergelijke situaties zeer zorgvuldig wordt gehandeld.

Personeelsleden moeten, indien zij medische handelingen verrichten, daarbij over de vereiste bekwaamheid beschikken. Leraren en schoolleiding moeten zich realiseren dat, wanneer zij fouten maken of zich vergissen, zij voor deze handelingen aansprakelijk gesteld kunnen worden.

Met dit protocol geeft Stichting Symbio Hengelo middels de handreiking aan scholen hoe in voorkomende gevallen te handelen.

De drie te onderscheiden situaties zijn:

- Het kind wordt ziek op school
- Het verstrekken van medicijnen op verzoek
- Het verrichten van medische handelingen

De eerste situatie laat de school geen keus. De leerling wordt ziek of krijgt een ongeluk(je). Het personeel moet direct bepalen hoe te handelen.

Bij de tweede en de derde situatie (het geven van medicijnen of het uitvoeren van een medische handeling) kan de directie de keuze maken of medewerking wordt verleend. Voor de individuele leraar geldt dat hij mag weigeren handelingen uit te voeren waarvoor hij zich niet bekwaam acht.

Op de volgende pagina's wordt elk onderdeel beschreven. In de bijlagen vindt men het betreffende toestemmingsformulier en de bekwaamheidsverklaring. Deze dient men in voorkomende gevallen te gebruiken.

Met vriendelijke groet,

Peter Breur
Voorzitter College van Bestuur
Stichting Symbio Hengelo

1. Het kind wordt ziek op school

Regelmatig komt een kind gezond op school en krijgt het tijdens de schooluren last van hoofd-, buik- of oorpijn. Ook kan het bijvoorbeeld door een insect geprikt worden. Een leerkracht verstrekt dan soms - zonder toestemming of medeweten van ouders - een “paracetamolletje” of wrijft Azaron op de plaats van een insectenbeet.

In het algemeen is een leerkracht niet deskundig om een juiste diagnose te stellen. De grootst mogelijke terughoudendheid is hier dan ook geboden. Uitgangspunt moet zijn dat een kind dat ziek is naar huis moet en dat zonder overleg met de ouders of een arts geen medicijnen worden verstrekt. De schoolleiding zal in geval van ziekte altijd contact op moeten nemen met de ouders om te overleggen wat er moet gebeuren: Is er iemand thuis om het kind op te vangen, wordt het kind gehaald of moet het thuis gebracht worden, moet het naar de huisarts, etc. Stuur een kind nooit onder schooltijd zonder begeleiding door een volwassene naar huis!

Ook wanneer een leerkracht vermoedt dat het kind bij een eenvoudig middel gebaat is, dan is het gewenst altijd eerst contact op te (laten) nemen met de ouders, zodat men hen dan om toestemming kan vragen een bepaald middel te verstrekken (zie bijlage 1). Gezien het voorgaande is het van groot belang dat men de privé en zakelijke telefoonnummers van de ouders altijd paraat heeft.

Problematisch is het wanneer de ouders en andere, door de ouders aangewezen vertegenwoordigers, niet te bereiken zijn. Het kind kan dan niet naar huis gestuurd worden. Ook kunnen de medicijnen niet met toestemming van de ouders verstrekt worden. De leerkracht kan dan besluiten, eventueel na overleg met een (BHV) collega, om zelf een eenvoudig middel te geven. Daarnaast moet hij inschatten of niet alsnog een (huis)arts geraadpleegd moet worden.

Raadpleeg bij twijfel altijd een arts. Zo kan bijvoorbeeld een ogenschijnlijk eenvoudige hoofdpijn een uiting zijn van een veel ernstiger ziektebeeld. Het blijft zaak het kind voortdurend te observeren. Iedere situatie is anders, zodat we niet uitputtend alle signalen kunnen benoemen die zich kunnen voordoen.

Enkele zaken waar men op kan letten zijn:

- toename van pijn
- misselijkheid
- verandering van houding (bijvoorbeeld in elkaar krimpen)
- verandering van de huid (bijvoorbeeld erg bleke of hoogrode kleur)
- verandering van gedrag (bijvoorbeeld onrust, afnemen van alertheid)

Men dient zich te realiseren, geen arts te zijn en bij twijfel, altijd een (huis)arts te raadplegen. Dit geldt uiteraard ook wanneer de pijn blijft of de situatie zich verergert. De zorgvuldigheid die men hierbij in acht moet nemen is, dat men handelt alsof het een eigen kind betreft.

2. Het verstrekken van medicijnen op verzoek

Kinderen krijgen soms medicijnen of andere middelen voorgeschreven die zij een aantal malen per dag moeten gebruiken, dus ook tijdens schooluren. Te denken valt bijvoorbeeld aan puffjes voor astma, medicatie voor ADHD/ADD, antibiotica, of zetpillen bij toevallen. Ouders vragen dan aan de schoolleiding of een leerkracht deze middelen wil verstrekken. In deze situatie is de toestemming van de ouders gegeven.

Het is in dit geval van belang deze toestemming schriftelijk vast te leggen (zie bijlage 2). Meestal gaat het niet alleen om eenvoudige middelen, maar ook om middelen die bij onjuist gebruik tot schade van de gezondheid van het kind kunnen leiden.

Leg daarom schriftelijk vast om welke medicijnen het gaat, hoe vaak en in welke hoeveelheden ze moeten worden toegediend en op welke wijze dat dient te geschieden.

Leg verder de periode vast waarin de medicijnen moeten worden verstrekt, de wijze van bewaren, opbergen en de wijze van controle op de vervaldatum. Ouders geven hierdoor duidelijk aan wat zij van de schoolleiding en de leerkrachten verwachten en die weten op hun beurt weer precies wat ze moeten doen en waar ze verantwoordelijk voor zijn.

Wanneer het gaat om het verstrekken van medicijnen gedurende een lange periode moet regelmatig met ouders overlegd worden over de ziekte en het daarbij behorende

medicijngebruik op school. Een goed moment om te overleggen is wanneer ouders een nieuwe voorraad medicijnen komen brengen.

Enkele praktische adviezen:

- Neem de medicijnen alleen in ontvangst wanneer ze in de originele verpakking zitten en uitgeschreven zijn op naam van het betreffende kind
- Lees goed de bijsluiter zodat u op de hoogte bent van eventuele bijwerkingen van het medicijn
- Noteer, per keer, op een aftekenlijst dat u het medicijn aan het betreffende kind gegeven heeft.
- Beperk het bewaren van medicijnen op school tot een minimum.
- Wijs één persoon aan die verantwoordelijk is voor het beheer van de medicijnen.
- De medicijnen dienen in een afgesloten kast of koelkast te worden bewaard. (De bureaulade gaat te vaak open, leerlingen kunnen er te gemakkelijk bij en is daarom niet geschikt)

Mocht de situatie zich voordoen dat een kind niet goed op een medicijn reageert, of dat er onverhoopt toch een fout gemaakt wordt bij de toediening van een medicijn, bel dan direct met de huisarts of specialist in het ziekenhuis. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijke alarmnummer 112. Zorg in alle gevallen dat je alle relevante gegevens bij de hand hebt, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en / of specialist van het kind, het medicijn dat is toegediend, welke reacties het kind vertoont (eventueel welke fout is gemaakt).

3. Medische handelingen

Het is van groot belang dat een langdurig ziek kind of een kind met een bepaalde handicap zoveel mogelijk gewoon naar school gaat. Het kind heeft contact met leeftijdgenootjes, neemt deel aan het normale leven van een schoolkind en wordt daardoor niet de hele dag herinnerd aan zijn handicap of ziek zijn. Kortom, het is goed voor het psychosociaal welbevinden van het langdurig zieke kind om, indien mogelijk, naar school te gaan.

Het kan gebeuren dat een kind alleen de school kan bezoeken, wanneer onder schooltijd medische handelingen worden verricht. Te denken valt daarbij aan het geven van sondevoeding of bijvoorbeeld het meten van de bloedsuikerspiegel (bij suikerpatiënten) door middel van een vingerprikje. In de meeste gevallen worden deze handelingen door de Thuiszorg of door de ouders zelf op school verricht.

In zeer uitzonderlijke situaties, vooral als sprake is van een situatie die al langer bestaat, wordt door de ouders wel eens een beroep op de schoolleiding en de leerkrachten gedaan. Wanneer een school aan een dergelijke wens tegemoet wil komen, dient men zich te realiseren dat de school, maar ook het schoolbestuur daarmee wel bepaalde verantwoordelijkheden op zich neemt.

Dit hoeft niet onoverkomelijk te zijn, maar het betekent wel dat zeer zorgvuldig dient te worden gehandeld en dat afspraken schriftelijk moeten worden vastgelegd.

Wettelijke regels

Voor de hierboven genoemde medische handelingen heeft de wetgever een aparte regeling gemaakt; De Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg. De Wet BIG regelt in de bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg en is niet bedoeld voor onderwijzend personeel. Dat neemt niet weg dat in deze wet een aantal waarborgen wordt gegeven voor een goede uitoefening van de beroepspraktijk en dat in de geest van deze wet richtlijnen kunnen worden gegeven voor schoolbesturen en leerkrachten als het gaat om in de wet BIG genoemde medische handelingen.

Bepaalde medische handelingen – de zogenaamde voorbehouden handelingen – mogen alleen worden verricht door artsen.

Anderen dan artsen mogen medische handelingen alleen verrichten in opdracht van een arts. De betreffende arts moet zich er dan van vergewissen dat degene die niet bevoegd is, wel de bekwaamheid bezit om die handelingen te verrichten. Binnen organisaties in de gezondheidszorg is het gebruikelijk dat een arts, of een door hem aangewezen en geïnstrueerde vertegenwoordiger, een bekwaamheidsverklaring afgeeft met het oog op eventuele aansprakelijkheden.

Aansprakelijkheid

Technisch gezien vallen leraren niet onder de wet BIG. Deze geldt alleen voor medische - en paramedische beroepen. Wanneer aan leerkrachten gevraagd wordt een medische handeling bij een kind uit te voeren, worden leraren daarmee partners in de zorg. De positie van de leerkracht is dan vergelijkbaar met die van het personeel in de gezondheidszorg.

Een leerkracht dient dan een gedegen instructie te krijgen hoe hij de handeling moet uitvoeren. Het naar tevredenheid uitvoeren van deze handeling wordt door een arts schriftelijk vastgelegd in een Bekwaamheidsverklaring; Dit betekent dat een leerkracht in opdracht van een arts handelt die hem bekwaam heeft verklaard voor het uitvoeren van die medische handeling. (zie bijlage 4). Zodoende wordt een zo optimaal mogelijke zekerheid aan kind, ouders, leerkracht en schoolleiding gewaarborgd. Ook voor de verzekeraar van het bestuur zal het duidelijk zijn dat er zo zorgvuldig mogelijk is gehandeld.

Een leerkracht die zonder bekwaamheidsverklaring en/of zonder opdracht van een arts medische handelingen verricht is niet alleen civielrechtelijk aansprakelijk (betalen van schadevergoeding), maar ook strafrechtelijk (mishandeling). Het schoolbestuur is echter weer verantwoordelijk voor datgene wat de leraar doet. Het schoolbestuur kan als werkgever eveneens civiel- en strafrechtelijk aansprakelijk gesteld worden. Kan een schoolbestuur een bekwaamheidsverklaring van een arts overleggen, dan kan niet bij voorbaat worden aangenomen dat onzorgvuldig is gehandeld.

Toestemming ouders

Het zal duidelijk zijn dat de ouders voor dergelijke ingrijpende handelingen schriftelijk hun toestemming moeten geven. Zonder toestemming van de ouders kan een schoolleiding of leraar al helemaal niets doen.

Procedure

Voordat wordt overgegaan tot medisch handelen door personeel van Stichting Symbio Hengelo, zal de schooldirecteur:

- een risicoanalyse opstellen
- informeren of de betrokken medewerker zich voor de betreffende handeling bekwaam acht.
- een verzoek moeten indienen bij het CvB voor het uitvoeren van de betreffende medische handelingen. (Bij dit verzoek gaat een kopie van de bekwaamheidsverklaring en het toestemmingsformulier van de ouders.)

Het CvB neemt vervolgens contact op met de verzekeraar van het schoolbestuur om vast te stellen of de risico's die zijn verbonden aan de betreffende medische handelingen voldoende zijn meeverzekerd. Vervolgens zal het CvB een schriftelijke reactie geven op het verzoek van de schooldirecteur.

Calamiteiten

Mocht zich onverhoopt ten gevolge van een medische handeling een calamiteit voordoen, dient men zich direct in verbinding te stellen met de huisarts en/of specialist van het kind. Bel bij een ernstige situatie direct het landelijke alarmnummer 112. Zorg ervoor dat alle relevante gegevens van het kind bij de hand zijn, zoals: naam, geboortedatum, adres, huisarts en specialist van het kind. Geef verder door naar aanleiding van welke handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan

Toestemmingsformulier

Gegevens leerling	
Achternaam	Geboortedatum
Voorna(a)m(en)	Geslacht man / vrouw
Roepnaam	Broer/zus op onze school ja/ nee
Adres	
Postcode	
Plaats	
Noodnummer 1	Noodnummer 2
Te waarschuwen persoon, indien ouder(s)/verzorger(s) niet bereikbaar zijn:	
Noodnummer 3	Noodnummer 4
*Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie. Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.	

	Verzorger 1	Verzorger 2
Achternaam		
Voorletters		
Geslacht	m / v	m / v
Telefoon mobiel		
Werkzaam bij bedrijf		
Telefoon werk		
Straat en huisnummer		
Postcode		
Plaats		
Adres afwijkend van kind	j / n	j / n
Telefoon thuis Geheim	j / n	j / n
E-mail		

Medische gegevens	
Naam huisarts	Naam tandarts
Naam huisartsenpraktijk	Naam tandartsenpraktijk
Zorgverzekeraar	Polis- of relatienummer
Allergie	Producten die niet mogen
Mijn kind is overgevoelig voor de volgende zaken <ul style="list-style-type: none"> • Medicijnen • Ontsmettingsmiddelen • Smeerseltjes tegen bijv. insectenbeten • Pleisters • Overig: 	 j / n j / n j / n j / n

Medicijninstructie	
Medicijngebruik	j / n
Naam medicijn	Naam specialist
	De medicijnen zijn nodig voor:
Medicijnen dient dagelijks te worden toegediend op onderstaande tijden:	Medicijnen mogen alleen worden toegediends in de volgende situatie(s):
Dosering van het medicijn	Wijze van toediening
Wijze van bewaren	
*Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie. Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.	

Medische handeling	
Beschrijving van de ziekte waarvoor de 'medische handeling' op school bij de leerling nodig is:	Omschrijving van de uit te voeren 'medisch handeling'
De 'medische handeling' moet dagelijks worden uitgevoerd op onderstaande tijd:	Manier waarop de 'medische handeling' moet worden uitgevoerd:
Extra opmerkingen:	Bekwaamheidsverklaring aanwezig? j/n
*Wilt u eventuele veranderingen zo spoedig mogelijk doorgeven aan de directie. Het is zeer belangrijk dat deze gegevens actueel zijn.	

Toestemming 'het kind wordt ziek op school'	
<p>Het kan voorkomen dat uw kind gezond naar school gaat en tijdens de schooluren ziek wordt, zich verwondt, door een insect wordt geprikt of iets dergelijks. In zo 'n geval zal de school altijd contact met u of met een andere, door u aangewezen, persoon opnemen. Een enkele keer komt het voor dat deze personen niet te bereiken zijn. Als deze situatie zich voordoet dan zal de leerkracht een zorgvuldige afweging maken of uw kind gebaat is bij een 'eenvoudige' pijnstiller of dat een arts geconsulteerd moet worden.</p> <p>Ondergetekende gaat akkoord met bovengenoemde handelwijze ten behoeve van genoemde leerling.</p>	
Naam van 1e ouder/verzorgers/voogd _____	Naam van 2e ouder/verzorgers/voogd _____
Datum _____	Datum _____
Handtekening _____	Handtekening _____

Toestemming 'verstrekken van medicijnen op verzoek'

Ondergetekende, ouder / verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar die daarvoor een medicijninstructie heeft gehad, toestemming voor het toedienen van de bovengenoemde medicijnen.

Naam van 1e ouder/verzorger/voogd _____

Naam van 2e ouder/verzorger/voogd _____

Datum _____ Datum _____

Handtekening _____ Handtekening _____

Medicijninstructie

Er is instructie gegeven over het toedienen van de medicijnen

op _____(datum)

door _____(naam)

_____ (functie)

van _____(instelling)

aan _____(naam)

_____ (functie)

van _____(naam + plaats + school)

Toestemming 'uitvoeren van medische handelingen'

Ondergetekende, ouder / verzorger van genoemde leerling, geeft hiermee aan de school c.q. de hieronder genoemde leraar toestemming voor uitvoering van de zogenoemde 'medische handeling'.

Naam van 1e ouder/verzorger/voogd _____

Naam van 2e ouder/verzorger/voogd _____

Datum _____ Datum _____

Handtekening _____ Handtekening _____

Instructie medische handelingen + controle op de juiste uitvoering

Instructie medische handelingen + controle op de juiste uitvoering

_____ (datum)

door _____ (naam)

_____ (functie)

van _____ (instelling)

aan _____ (naam)

_____ (functie)

van _____ (naam + plaats + school)

Bijlagen voor school

Bekwaamheidsverklaring

Voor uitvoering van een zogenoemde 'medische handeling'.

Ondergetekende, bevoegd tot het uitvoeren van de hieronder beschreven handeling

verklaart dat, aan _____
(naam) _____
(functie) _____

van _____ (naam + plaats + school)

na instructie van ondergetekende, in staat is bovengenoemde handeling bekwaam uit te voeren.

De handeling wordt uitgevoerd ten behoeve van:

_____ (naam leerling)
_____ (geboortedatum)

Het uitvoeren van bovengenoemde handeling is voor de leerling noodzakelijk wegens

De hierboven beschreven handeling mag alleen worden uitgevoerd op de tijdstippen waarop de leerling op school aanwezig is.

De hierboven beschreven handeling moet worden uitgevoerd gedurende de periode

Naam ondergetekende _____

Functie _____

Werkzaam aan/bij _____

Handtekening _____

Datum _____

Richtlijnen hoe te handelen bij een calamiteit t.g.v.

- Het toedienen van medicijnen kind
- Het uitvoeren van een medische handeling

- Laat het kind niet alleen. Probeer rustig te blijven. Observeer het kind goed en probeer het gerust te stellen
- Waarschuw een volwassene (of laat één van de kinderen een volwassene ophalen waarbij u duidelijk instrueert wat het kind tegen de volwassene moet zeggen)
- Bel direct de huisarts en / of de specialist van het kind
- Bel bij een ernstige situatie direct het landelijk alarmnummer 112
- Geef door naar aanleiding van welk medicijn of “medische” handeling de calamiteit zich heeft voorgedaan
- Zorg ervoor dat je alle relevante gegevens van het kind bij de hand hebt (of laat ze direct door iemand opzoeken), zoals:
 - Naam van het kind
 - Geboortedatum
 - Adres
 - Telefoonnummer van ouders en / of andere, door de ouders aangewezen persoon
 - Naam + Telefoonnummer van huisarts / specialist
 - Ziektebeeld waarvoor medicijnen of medische handelingen nodig zijn
- Bel de ouders (bij geen gehoor een andere, door de ouders aangewezen persoon)
 - Leg duidelijk uit wat er gebeurd is
 - Vertel, indien bekend, wat de arts heeft gedaan / gezegd

INTERN REGISTRATIEFORMULIER ONGEVALLEN ONDERWIJS PRIMAIR

Ongevallenmeldingsformulier Inspectie SZW kan alleen digitaal via www.inspectieszw.nl

1. Getroffene		
Naam:	
Adres:	
Postcode en plaats:	
Naam bij ongeval aanwezig persoon:	
Getroffene is: werknemer / stagiaire / leerling / anders*, nl:	
Plaats van het ongeval:	
Datum en tijdstip van het ongeval:	
Aard van het ongeval:	
Gevolgen:	☐ Géén ☐ Behandeling in het ziekenhuis / EHBO ☐ Opname in het ziekenhuis ☐ Ziekteverzuim ☐ Leerverzuim ☐ Anders, nl	
Schade (evt. met bewijsstukken):	Kosten:	
☐ Materieel	€	
☐ Fysiek letsel	€	
☐ Psychisch letsel	€	
☐ Anders	€	
Afhandeling		
☐ Politie ingeschakeld	Aangifte gedaan	Ja/nee** datum:
☐ Psychische opvang	Nazorg	Ja/nee** datum:
☐ Melding arbeidsinspectie (SZW)	Ernstig ongeval	Ja/nee** datum:
☐ Verzekering (via CvB)	Gemeld bij CvB	Ja/nee* datum:
☐ Anders nl:		

* Doorhalen wat niet van toepassing is.

** Indien ja, is invullen van ongevallenmeldingsformulier via www.inspectieszw.nl en melden aan CvB verplicht!

2. Korte omschrijving van het ongeval
.....

.....
.....
.....

3. Suggesties voor verdere afhandeling

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Suggesties voor preventie in de toekomst / overige opmerkingen

Plaats:

Datum van invullen:

Handtekening: